

लंपादुकीय

तुझे आहे तुजपाशी...

आनंद प्रत्येकाच्या मनात सहज प्रवृत्तीप्रमाणे असतो. कोणाला अगदी क्षुलक गोईतही खूप आनंद मिळतो, तर कित्येक जणाना मोठा आनंदीती दाखवता येत नाही. सुख मानणे व आनंद घेणे-देणे हे मणसाची नैसर्गिक वृत्ती असते. मात्र हे खरं की, आनंद मनाला रिचार्ज करणारे विनामूल्य टॉनिक आहे. आजकाल धकाधकीच्या जीवनात आनंदाचे क्षण समोर दिसले तरी उपभोगाची मानसिकताच नाही. आपण जाणीवपूर्वक आनंदाचे येणारे क्षण साजरे करायचे आणि मनाचा, शरीराचा उत्साह वाढवायचा. जीवनातील ताण कधी चुकत नाहीत, आणि चुकणारही नाहीत. कारण सुख-दुःख, आनंद -शोक हे जुळे भाऊ आहेत. सुखाचा आनंद मनात जपायचा. दुःखाचा मार बाऊ न करता सोसायचा. आपला जीवनप्रवास आनंदमय करण्यासाठी हे करण गरजेच आहे. सकाळी उटून नुसतं निसर्गांकडे पाहिलं की कळतं की, कालचं सुकलेलं फुल जाऊन उद्या उमलणारी कळी वाच्यावर डालत असते. रंगीबरंगी फुलपाखरे नाचत असतात, सप्तसंगांची निसर्गांची उथलण चालू असते. कशातीही खंड पडत नसतो. सकाळी देवालयातून येणारा भजनाचा आवाज, देवापुढे लावलेल्या सुवासिक उद्बतीचा सुंध, घरात आरतीच्या वेळेला होणारा घंटानाद आणि नातवंडांची गडबड, मुलांची गडबड मनाला प्रसन्न करून टाकते. डॉले उघडे ठेवून जगावे. आपले भारतीय सण, त्याकरिता केली जाणारी तयारी, सणावारंचा जेवणावर्णीचा कार्यक्रम मन उत्साही करतो, मनाला वैतन्य देतो. रोजच्या रुटीनमधील बदलही आनंददायी असतो. सामुदायिक कामात, नामस्मरणात, मदत करण्यात, दान सत्पात्री देण्यातला आनंद घ्यावा. कोणालाही बदलण्यापेक्षा जमले तर जुळवून घ्यावे, नाहीतर आपला मार्ग आखावा. मन सतत गुतले की बारीक सारीक गोईत मोठा आनंद मिळतो. आपण नेहमी चांगल्या विचाराने दुसऱ्याकडे बदितलं की मनातली जळमटं साफ होतात व आनंदाची नवनवीन दिशा सापडते. आनंद घ्यावा, आनंद घ्यावा. जगा, जगू द्या या तत्त्वावर आयुष्य रेखावे. आयुष्य सोपं नसत आणि नहवत. अवघड असलं तरी ते कठीणही नसते.

आयुष्य हे नेहमी चढ-उतारांचे असते, खाचखल्यांचे असतं. मनाचं आरोग्य चांगलं राखलं की तनाचं आरोग्य चांगलं बनतं. असं म्हणतात, मन चंगा तो कठोरीतीं गंगा... 'आनंदाचे डोही आनंद तरंग'. खडतर जीवन प्रवास करायचा तर आहेच, पण आनंद या शब्दाशी आपण शरीर व मनाने कायम जवळीक ठेवायची आणि मनाला तशी शिकवण द्यायची. संसारात कित्येक क्षण सुखाचे असतात, पण आपल्या स्वमग्नतेत आणि या आभासी जगात आपण नकळत इतके गुरुफलते गेलोत की हे आनंद क्षण उपभोगायचे आपण विसरूनच गेलो. मैत्रीचे क्षण, बालपणाचे क्षण, शाळा, कॉलेजचे क्षण परत परत आठवावेत, जुळा लोकांना भेटाव, आठवणी उजावायात आणि मनातला आनंद द्विगुणीत करावा. रोज एका मळलेल्या वाटेने जाता निरनिराळ्या वाटा चोखाळा, मग पहा आयुष्यातला तोचतोचपणा, एकसुरेण्या हरवून नावीन्य करून आनंद आणत. हे जे नावीन्य आहे, तोच जीवनानंद आहे. निसर्गांच्या हिरवाईत आहे, नातवंडांच्या साखर स्पर्शात, देवाच्या साप्तसंध्यातीही तो आहे. चाप्याच्या मोहक वासात आहे, जोडीदाराच्या सहवासात आहे, फार काय मनासारख्या खेरेतीही जीवनानंद आहे. आपण मनाने आणि शरीराने तो उपभोगायचा हे महत्वाचं आहे. सारासार विचार दुःखाची संकटांची तीव्रता कमी करातात व सकारातका वाढीला लागते. आपल्याला वयाच्या कोणत्याही टप्प्यावर एकटेपणा नको असतो. जबाबदाळ्या नीट पार पाडायच्या. वय झालं की सारं आनंदाने पुढच्या पिढीकडे सोपवायचे. मनापासून अलिस होताना होग्रह करावा लागतो.

आपला रानटी व राक्षसी देश

आई-वडिलाना सोडून प्राथमिक शाळेच्या वस्तिगृहात राहणाऱ्या दुसरीतल्या-नऊ वर्षांच्या मुलयाचा शाळेच्या सचालकांनी आणि इतरांनी शाळेच्या भरभराटीसाठी 'बळी' द्यावा; ही उत्तर प्रदेशातील घटना अंगावर काटा आणणारी आहे. शाळा जेरात चालावी आणि आपली कळे फिटावीत, यासाठी आपल्याच शाळेतील लहानवायाचा गडा आवळून जीव घ्यावा; असे शाळाचलाकांना वाचून कसे शकते? उत्तर प्रदेशातील हाथरस जिल्हात ही खासगी शाळा चालविणाऱ्या सचालकाचा बाप व इतरांना या मुलाला बळी म्हणून जिवंतच गाडायचे होते. त्यासाठी त्याल झोपेतच वसतिगृहातून उचलण्यात आले. मात्र, तो जागा झाला आणि रुदू लागला. तेव्हा या संचालक व इतरांनी त्याचा नाक व गळा दाबून खून करून टाकला आणि आई-वडिलाना कळविणे की तुमच्या मूलाला तपाच आला आहे. हा गुन्हा घडल्यानंतर तो उजेडात येण्यास आणि कारवाई होण्यास जो वेळ प्रयत्न घेतला; तो पाहात हे प्रकरण दुपण्याचा निश्चितच प्रयत्न घेतला दिसतो. या मुलाचे शब्द घेऊन दवाळाच्यामध्ये जाणाऱ्या शाळाचालकांच्या गाडीवीक एका राजकीय पक्षकाचा झेंडा होता, असे साक्षीदार सांगत आहेत. हे खेरे असेल तर उत्तर प्रदेशाचे मुख्यमंत्री योगी आदित्यनाथ यांची 'गुन्हेगाराना धडा शिकविण्याची' आणि तात्काळ न्याय देण्याची' भाषा पोकळ व बाबळळ म्हणून घ्यायला होवी. आता पाच जाणांना अटका चालवत आहेत, हे यातून स्पष्ट होते. महाराष्ट्रातील शाळा, महाविद्यालय, विद्यापीठे, आश्रमांशाळा, वसतिगृहे यांचीही स्थिती फारशी बरी नाहीच. असली तरी असा हा 'काळ्या जादू'चा पहिलाच प्रकार नसणार, या शाळेच्या आवागतील विहीरीत जापण-मारण किंवा चैटूक करण्यासाठी लागणारी असल्याने उपर्युक्त उत्तर प्रदेशाचाच आदर्श असल्याने त्यात आरथी नाही. गेल्याच वर्षी नाशिक जिल्हात आश्रम-शाळकरी मूलांचा अपमूळ झाला होता. अर्थातच, हाथरस मधील हत्येला अंग्रेज्येच्या विळळाच्यांनी जी काळी बाजू, आहे, ती भयानक आहे आणि या क्रोर्याची तुलना कशाशीही करणे असे कॅम्चासमरे सांगतोच आहे.

या मृत मुलावर ठार करण्यापूर्वी अत्याचार झाले आहेत का, हे तपासात स्पष्ट हील. पण एकीकडे महत्वाकांक्षी शैक्षणिक धोरणे लागू होणाऱ्या आपल्या देशात काय लायकीचे लोक शाळा आणि शैक्षणिक संस्था चालवत आहेत, हे यातून स्पष्ट होते. महाराष्ट्रातील शाळा, महाविद्यालय, विद्यापीठे, आश्रमांशाळा, वसतिगृहे यांचीही स्थिती फारशी बरी नाहीच. असली तरी असा हा 'काळ्या जादू'चा पहिलाच प्रकार नसणार, या शाळेच्या आवागतील विहीरीत जापण-मारण किंवा चैटूक करण्यासाठी लागणारी असल्याने उपर्युक्त उत्तर प्रदेशाचाच आदर्श असल्याने त्यात आरथी नाही. गेल्याच वर्षी नाशिक जिल्हात आश्रम-शाळकरी मूलांचा अपमूळ झाला होता. अर्थातच, हाथरस मधील हत्येला अंग्रेज्येच्या विळळाच्यांनी जी काळी बाजू, आहे, ती भयानक आहे आणि या क्रोर्याची तुलना कशाशीही करणे असे कॅम्चासमरे सांगतोच आहे.

शक्य नाही. 'आता कुठे काय अंधश्रद्धा?' असे म्हणण्याची शहरांमध्ये साधारण फैशन आहे आणि त्यांमध्ये अंधश्रद्धा निर्भूलनासाठी काम करण्याचा कायेक्यांची अवहेलना करण्याचा सूर असतो. ते त्यांचे काम करीतच आहेत. मात्र, धर्मांचा, धर्मांच्या आचरणाचा आणि धर्मांचक तसेच धर्मश्रद्धांचा प्रवाह स्वच्छ झाल्याशिवाय हे मध्यवृत्ताला लाजवील असे गुन्हे थांवारा नाहीत. यांची प्रामुख्याने जबाबदारी 'आम्ही हिंदू धर्मचे किंवा धर्मांसाठी काम करतो.' असे सांगण्याचा सर्व पक्ष, संस्था, संघटना, पंथ, उपर्युक्त धर्मांची, कीर्तनकार, प्रवचनकार, संत-महात, बाबा-बुदांची आहे. काळीजी चुराव्याजून दुसरी मोठी शोकांतिका कोणती आहे आणि या क्रोर्याची तुलना कशाशीही करणे आहे. 'असे वर्तन हा खरा धर्म नाही...' असे या मन पुरुते काळवून टाकणारा आहे..

गुंतवणूकदारांना झालंय काय?

मारुतीच्या शेपटीप्रमाणे 'वाढता वाढता वाढे' असा मुंबद शेआ बाजार निर्देशांक आणि निर्देशांक बघून भरातीय सामान्य गुंतवणूकदार कानात वारं शिरलेल्या बैलासारखे उधळ्याले आहेत की काय, अशी शंका बेळ लागली आहे. आजवर क थीच अशी कू ती छोटेचा सामान्य गुंतवणूकदारांक दुर्भाग्याना अनुभवातील शाळी नाहीत. खोरेखरच एवढे छोटे सामान्य गुंतवणूकदार काही महिन्यात आरथिक सक्षरता खोलावी आहेत. आपल्यापुढे उत्तर प्रदेशाचाच आदर्श असल्याने त्यात आरथी नाही. गेल्याच वर्षी नाशिक जिल्हात आश्रम-शाळकरी मूलांचा अपमूळ झाला होता. अर्थातच, हाथरस मधील हत्येला अंग्रेज्येच्या विळळाच्यांनी जी काळी बाजू, आहे, ती भयानक आहे आणि या क्रोर्याची तुलना कशाशीही करणे असे अनेक असर आहे.

माध्यमांत गुंतवणूक करताना वैविध्यपूर्ण -उळ-शीलीक्षणशर असली पाहिजे, हे जरी खेरे असले तरीही अधिक धिक्कार, जोखीभूक यांचीकांकडे गुंतवणूकदारांचा झालेला कल लक्षात घेता यांची तरीही अनुभवात आहेत. हे चित्र निश्चितच भयावह असून त्यांना अधिक विवरणेकडे नेणारे आहे. कोविड काळात घरी बसून काम करताना पगारबोरेक्च किंवा नोकरकपातोचा बळी म्हणून रोजच्या रोज अतिरिक्त उत्पन्न मिळवता येईल, या भ्रामत किंवा आशेने शेअर बाजारात आशासक टाकलेले पाऊल नंतरच्या दोन वर्षांत तसेच धोरणे एका दुष्टेपेपात शिकून पुढील तरीही तोचावी तरीही दोन वर्षांत तेव्हा एका दुष्टेपेपात शिकून नेणारे एक कोटी दोहा लाख गुंतवणूकदारांची रेट १३ टक्के गुंतवणूकदारांनी देशी प्रत्येकी क

